

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:2557

av Finn Bengtsson och Jan Ericson (båda M)

Fri motionsrätt

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en kontinuerlig fristående motionsrätt i Sveriges riksdag och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

Motivering

På uppdrag av riksdagsstyrelsen har därför en genomgripande översyn av riksdagsordningen genomförts under år 2013. Kommittén föreslog där ett antal ändringar i sak som påverkar riksdagens dagliga arbete, där det bland annat fanns förslag på hur motionsinstrumentet bör vara utformat i Sveriges riksdag. Den nya riksdagsordningen trädde i kraft år 2014.

Kommitténs förslag innehöll många goda förslag för att effektivisera och modernisera riksdagens arbete. När det gäller möjligheten till att väcka motioner i riksdagen så fyller denna demokratiska plattform för oss som ledamöter många viktiga funktioner. Det är inte blott att kunna komma med alternativa förslag till riksdagens utskott i förhållande till de förslag som regeringen avlämnar i sina propositioner till riksdagen. Det gäller i lika hög grad den enskilda riksdagsledamotens möjligheter till opinionsbildning inom riksdagens eget arbete, en opinionsbildning som då kan vara en viktig signal även till regeringens arbete med att utforma förslag som sedan läggs tillbaka till riksdagen i form av exempelvis nya propositioner som annars kanske inte kommit till stånd.

Problemet med en begränsning till den så kallade allmänna motionstiden för fristående motioner från enskilda ledamöter är otillfredsställande av åtminstone tre huvudsakliga skäl: 1) dessa några få veckor i början av riksmötet blir oerhört arbetstyngda för alla som utnyttjar motionsinstrumentet, och detta tvingande fokus på motionerandet just då förskjuter möjligheten för annat viktigt politiskt arbete under denna tid. 2) Med möjlighet att lämna in motioner under hela riksmötet så kan oförutsägbara politiska frågor som uppstår under resten av året, i de fall så är lämpligt, överföras till en motion av en enskild riksdagsledamot för att vederbörlig behandling i ett utskott av frågan då bättre än idag kan garanteras. 3) Motionsflödet till utskotten skulle fördelas jämnare över året och motionerna skulle sannolikt ha en högre aktualitet när de behandlas av utskotten. Det tunga arbetet för utskotten med att bereda riksdagen för beslut kring de många motioner som vi fortsatt har att förvänta oss skulle därigenom bli mer ändamålsenligt och av bättre kvalitet för denna ansträngning som detta utskottsarbete innebär för såväl tjänstemän som ledamöter.

Dagens system med enbart en kort allmän motionstid under inledningen av riksmötet riskerar alltså bland annat att många av de motioner som trots allt väcks då och sedan måste utskottsbehandlas blir inaktuella över tiden eftersom den politiska utvecklingen ständigt fortskrider mot nya oanade situationer. En inaktuell motion som tvingas behandlas i utskottsarbetet är därför ett slöseri med viktig arbetstid för såväl motionär som riksdagens utskott med den ordning på detta område som trots allt kommer att bestå om kommitténs förslag genomförs i nuvarande form.

Vi föreslog därför under föregående riksmöte en ändring av riksdagsordningen med fokus på att utvidga möjligheterna för att enskilda riksdagsledamöter ska kunna lämna in motioner under hela riksmötet. När utskottet behandlade detta förslag föreslog utskottet att motionsyrkandet skulle avslås med motiv som vi inte kunde instämma med. Dels konstaterade utskottet att antalet fristående motioner redan idag skapar en hög arbetsbelastning för utskotten, dels att dessa fristående motioner ökar år från år och dels att utskottet förutsätter att ledamöterna använder motionsinstitutet med eftertanke.

Men det är ju just det som utskottet konstaterar som är motivet för oss att föreslå behovet av en kontinuerligt fristående motionsrätt under hela riksmötet? Tvingas man till att prestera politik i förslagsform, vilket motionsinstrumentet är särskilt väl ägnat för, endast under en mycket begränsad tid så är det vår övertygelse att både nyhetsvärde och kvalitet riskerar försämrans av själva det framstressade arbetet. Därtill borde en jämnare ström av motionsförslag till utskotten, som en kontinuerlig möjlighet till fristående

förslagsställande sannolikt skulle innebära, att utskotten fick en jämnare arbetsbelastning över riksdagsåret. Att utskottet påtalar att ledamöter förväntas använda motionsinstitutet med eftertanke vittnar enligt vår bedömning om att just en sammanpressad tid för en sådan möjlighet tvingar fram denna typ av mästrande attityd från utskottet inför synpunkter på ledamöternas omdöme.

Vi vidhåller därför att det finns goda motiv för och ett uppdämt behov av att införa en kontinuerligt fristående motionsrätt för riksdagens ledamöter, och att riksdagen med bifall till denna motion ger regeringen det tillkänna.

Finn Bengtsson (M)

Jan Ericson (M)